

KULTURNA DOGAĐANJA 2019./2020.

Hrvatsko narodno kazalište Split

Baletna predstava, 13. prosinca 2019.

Petar Iljič Čajkovski: Orašar

organizator: *Sandra Ivančić, prof. savjetnica*

<https://www.hnk-split.hr/predstave/detalj/artmid/906/articleid/10046>



Baletni spektakl *Orašar*, najizvođeniji bijeli balet na svijetu, naslov koji i u Hrvatskoj godinama ruši sve rekorde u posjećenosti i popularnosti i ove je sezone na programu Hrvatskog narodnog kazališta Split. Koreografiju Waczlawa Orlykowskog prenosi koreografkinja Božica Lisak, a cijeli ansambl Baleta, zajedno s mladim plesačima iz Baletnoga studija, uključen je u ovu raskošnu produkciju s više od 130 plesača na sceni. Orkestrom HNK Split će dirigirati maestro Hari Zlodre, a u glavnim ulogama u baletnoj bajci o božićnom snu djevojčice Klare, izmjenjivat će se Monica Dinoni, Eva Karpilovska i Hazuki Tanase kao Klara, Aleksandar Korijakovski i Evgenij Baranovski kao Orašar, Eva Karpilovska, Hazuki Tanase, Irina Čaban Bilandžić i Katerina Kuznjecova kao Vila Šećera, Ivan Boiko i Artjom Žusov kao Princ...

Tajnu iznimne popularnosti Orašara pokušao je objasniti ukrajinski koreograf Orlykowski, koji je *Ščelkunčika* postavio u Zagrebu 1970. te je njegova koreografija postala referentnom točkom za sve kasnije produkcije *Orašara* u Hrvatskoj. Veliki je Čajkovski, naime, jedan od rijetkih skladatelja koji je svoju glazbu skladao u uskoj suradnji s koreografima, stvorivši djela koja su, ne samo s glazbenog i scenskog stajališta savršena, nego svojom ritmičnošću i tematskom raznolikošću udovoljavaju i specijalnim zahtjevima baletne pozornice, potičući na ples. Popularnost i slojevitost priča koje je odabrao za teme svojih djela, jednako privlačnih i za djecu i za odrasle, kao i koreografski elementi koji nisu pretjerano zahtjevni, a daju plesačima mogućnost da njihovo umijeće u potpunosti dođe do izražaja, onaj su faktor X zbog kojega *Orašar*, *Trnoružica* i *Labuđe jezero* vjerojatno još dugo neće biti svrgnuti s trona najvažnijih baletnih djela.

Sadržaj:

I. ČIN

PRVA SLIKA

Badnja večer u kući gospodina gradonačelnika i gospođe Staulbahr, u kojoj dominira velika okićena jelka. Gradonačelnik i njegova žena dočekuju goste, pa su njihova djeca Klara i Fritz, nestrpljiva od iščekivanja kao i njihovi djed i baka. Dolaze mnogobrojni rođaci i prijatelji s djecom, kuća se puni ljudima, svi donose darove koje smještaju pod bor; kineski čaj, ruski med, arapsku kavu, švicarske praline. Dječaci dobivaju kositrene vojnike i mačeve, a djevojčice lutke, i djeca su oduševljena darovima, dok roditelji plešu. Poslije sviju, na vrhuncu zabave, dolazi gospodin Drosselmayer, ujak djevojčice Klare, kojega sva djeca obožavaju jer ih uvijek zabavlja izvodeći čarolije i čuda. Ovaj put sa sobom je donio mehaničke lutke Colombinu i Harlekina, kojie plešu svoj mehanički ples i vesele najmlađe. Za vrijeme zabave Drosselmayer daruje svojoj mezimici Klari poseban božićni dar; lutka Orašara koji lomi orahe. Klara je očarana lutkom, no njezin mlađi brat Fritz je ljubomoran jer nije dobio ništa slično. Zabava se nastavlja, a onda Drosselmayer zaključuje kako je došlo vrijeme da svojoj nećakinji Klari daruje još jedan dar i odvede je na nezaboravno čarobno putovanje. Šaljući sve, pa i Klaru na spavanje, on zna kako će se ona vratiti zbog svojega dragog lutka, od kojega se nerado rastala. Gosti se razilaze i zabava završava, a kuća polako tone u mir.

DRUGA SLIKA

Noć je i svi spavaju osim Drosselmayera koji drvenog lutka smješta ispod bora, prišapnuvši mu magične riječi. Klara se vraća i uzima lutka u naručje te s njime zadrijema ispred kamina. Drosselmayer se ponovno pojavi, jer je pravo vrijeme da Klarin san počne i on je budi iz njezina polusna. Ubrzo, san se pretvara u noćnu moru i kuća je u trenutku preplavljena miševima i štakorima, koji pokušavaju pojesti Klaru i njezina lutka. Drosselmayer spašava Klaru pretvorivši lutka Orašara u vojnika Orašara. Počinje zastrašujuća bitka u kojoj Orašar vodi svoju vojsku protiv vojske štakora i miševa. Drosselmayer u san dovodi i Klarinu majku, koju štakori pojedu, a Klarini djed i baka također se bore protiv nasilnika. Njezin brat Fritz pokušava uništiti vojsku štakora i miševa. Iznenada dolazi Kralj Štakora kako bi pomogao svojoj vojsci i pokušao ubiti vojnika Orašara. Klara spasi vojnika ubijajući Kralja Štakora, a njegova se glava preobrazi u glavu Klarina oca. Vidjevši Klarin očaj, Drosselmayer zaključuje kako je došlo vrijeme za sljedeću etapu njezina putovanja.

TREĆA SLIKA

Drosselmayer nastavlja započeto snovito putovanje i učas se soba okićena borom, pretvara u u snijegom prekrivenu borovu šumu. Oslobađajući je od strašne noćne more, Drosselmayer pretvori lutka Orašara u prelijepa snježnog Princa, a zatim Klaru i princa odvede u zemlju snijega. Njih dvoje zajedno plešu u snijegom prekrivenoj šumi. Drosselmayer začarava snježne pahuljice i ledene sige, pa i one zaplešu za Klaru. Dolaze do kraljevstva Snježne Kraljice, koja poželi Klari dobrodošlicu u svoje kraljevstvo. Počinje snježiti. Klara pleše naizmjenice s Drosselmayerom i snježnim

Princem dok snijeg nastavlja padati. Drosselmayer pošalje čarobne saonice koje odvođe Snježnu Kraljicu i Klaru u sljedeću etapu njezina snovita putovanja.

II. ČIN

ČETVRTA SLIKA

Klara, Snježna Kraljica i pratnja putuju kroz mnoge zemlje kako bi stigli do kraljevstva Vile Šećera. Klara je dobrodošla i u tom kraljevstvu, što dokazuje i počast koju joj ukazuju plesovima iz mnogih dalekih zemalja; Španjolske, Kine, Arabije, Rusije. Vila Šećera i Princ također plešu kako bi zabavili Klaru. Tijekom tog predivnog slavlja u kojemu Klara neobično uživa, Drosselmayer odluči kako je došlo vrijeme da izmaštani san završi, a ona se vrati kući.

Klara se budi iz duboka sna okružena svojom obitelji i pronalazi svojega dragog lutka Orašara na dnu vlastita kreveta, uviđajući kako je sve bio san. Što je to bilo? Povevši Klaru u divnu avanturu i vrativši je u sigurnost njezine obitelji, Drosselmayer nestaje u noći ispunivši snove mlade djevojke.

